

**Фонеми
сучасної
британської
англійської**

Received Pronunciation

Фонемі сучасної британської англійської

3 ОПИСОМ ВИМОВИ

Сучасна британська англійська у стандартній вимові (Received Pronunciation) має певний набір фонем, які поділяються на **голосні** (vowels) і **приголосні** (consonants).

Голосні фонем (Vowels)

У британській англійській є **12 монофтонгів** (одинарних голосних звуків), **8 дифтонгів** (подвійних голосних звуків) і **5 трифтонгів** (які часто вважаються комбінаціями дифтонгів із **шва**-звуком /ə/).

Короткі голосні (Short Vowels)

/ɪ/ – короткий звук, як у "sit".

Приклади: sit /sɪt/, bit /bɪt/, hit /hɪt/.

Буквосполучення:

- "i": sit /sɪt/, bit /bɪt/, hit /hɪt/.
- "y": myth /mɪθ/, symbol /'sɪmbəl/, rhythm /'rɪðəm/.
- "ui": build /bɪld/, guilt /gɪlt/.
- "e" (рідко, у ненаголошеній позиції): pretty /'prɪti/, English /'ɪŋɡlɪʃ/.

Як вимовляти:

Губи: Злегка розслаблені, не округлені, куточки губ трохи розтягнуті в сторони (як у легкій усмішці).

Язик: Передня частина язика піднята до верхньої передньої частини піднебіння, але не торкається його – це високий передній звук. Язик злегка напружений.

Щелепа: Трохи опущена, рот злегка відкритий.

Повітря: Звук короткий, голосний, без носового відтінку.

/e/ – короткий звук, як у "bed".

Приклади: bed /bed/, set /set/, met /met/.

Буквосполучення:

- "e": bed /bed/, set /set/, met /met/.
- "ea": head /hed/, bread /bred/, dead /ded/.
- "ai" (рідко): said /sed/, again /ə'gen/.
- "a" (рідко): many /'meni/, any /'eni/.

Як вимовляти:

1. Губи: Розслаблені, не округлені, куточки губ злегка розтягнуті.
2. Язик: Передня частина язика піднята до середньої частини піднебіння (середній передній звук), але нижче, ніж для /ɪ/. Язик розслаблений.
3. Щелепа: Рот відкритий трохи більше, ніж для /ɪ/, щелепа опущена.
4. Повітря: Звук короткий, голосний, без носового відтінку.

/æ/ – короткий звук, як у "cat".

Приклади: cat /kæt/, hat /hæt/, man /mæn/.

Буквосполучення:

- "a": cat /kæt/, hat /hæt/, man /mæn/.
- "ai" (рідко): plait /plæt/.
- "al" (рідко): salmon /'sæmən/.

Як вимовляти:

1. Губи: Розслаблені, не округлені, куточки губ розтягнуті в сторони.
2. Язик: Передня частина язика опущена вниз, але злегка піднята до передньої частини піднебіння (низький передній звук).
3. Щелепа: Рот широко відкритий, щелепа опущена більше, ніж для /e/.
4. Повітря: Звук короткий, голосний, злегка "плоский".

/ɒ/ – короткий звук, як у "hot".

Приклади: hot /hɒt/, lot /lɒt/, pot /pɒt/.

Буквосполучення:

- "o": hot /hɒt/, lot /lɒt/, pot /pɒt/.
- "a": wasp /wɒsp/, watch /wɒtʃ/, want /wɒnt/.
- "au" (рідко): because /bɪ'kɔːz/.
- "ou" (рідко): cough /kɒf/.

Як вимовляти:

1. Губи: Округлені, але не сильно стиснуті, злегка витягнуті вперед.
2. Язик: Задня частина язика опущена вниз, звук низький задній. Язик розслаблений.
3. Щелепа: Рот відкритий, щелепа опущена, але не так широко, як для /æ/.
4. Повітря: Звук короткий, голосний, з округлим відтінком.

/ʌ/ – короткий звук, як у "cup".

Приклади: cup /kʌp/, sun /sʌn/, run /rʌn/.

Буквосполучення:

- "u": cup /kʌp/, sun /sʌn/, run /rʌn/.
- "o": love /lʌv/, mother /'mʌðə/, money /'mʌni/.
- "ou": trouble /'trʌbəl/, double /'dʌbəl/.
- "oo": blood /blʌd/, flood /flʌd/.

Як вимовляти:

1. Губи: Розслаблені, не округлені, куточки губ у нейтральному положенні.
2. Язик: Середня частина язика опущена вниз, звук середній центральний. Язик розслаблений.
3. Щелепа: Рот злегка відкритий, щелепа опущена, але не широко.
4. Повітря: Звук короткий, голосний, з нейтральним відтінком.

/ʊ/ – короткий звук, як у "put".

Приклади: put /pʊt/, foot /fʊt/, pull /pʊl/.

Буквосполучення:

- "u": put /pʊt/, pull /pʊl/, push /pʊʃ/.
- "oo": foot /fʊt/, good /gʊd/, book /bʊk/.
- "o": woman /'wʊmən/, wolf /wʊlf/.
- "ou" (рідко): could /kʊd/, should /ʃʊd/, would /wʊd/.

Як вимовляти:

1. Губи: Округлені, але не сильно стиснуті, злегка витягнуті вперед.
2. Язик: Задня частина язика піднята до верхньої задньої частини піднебіння (високий задній звук), але не так високо, як для /u:/. Язик розслаблений.
3. Щелепа: Рот злегка відкритий, щелепа майже не опущена.
4. Повітря: Звук короткий, голосний, з округлим відтінком.

/ə/ – шва, нейтральний звук, як у ненаголошеному складі "about".

Приклади: about /ə'baʊt/, banana /bə'nɑ:nə/.

Буквосполучення:

- "a": about /ə'baʊt/, ago /ə'gəʊ/, banana /bə'nɑ:nə/.
- "e": system /'sɪstəm/, open /'əʊpən/, often /'ɒfən/.
- "o": doctor /'dɒktə/, actor /'æktə/, lesson /'lesən/.
- "u": support /sə'pɔ:t/, suppose /sə'pəʊz/.
- "er": teacher /'ti:tʃə/, sister /'sɪstə/.

Як вимовляти:

1. Губи: Розслаблені, не округлені, у нейтральному положенні.
2. Язик: У центрі рота, у середній позиції (середній центральний звук). Язик повністю розслаблений.
3. Щелепа: Рот злегка відкритий, щелепа у нейтральному положенні.
4. Повітря: Звук дуже короткий, ненаголошений, нейтральний, без вираженого відтінку.

Довгі голосні (Long Vowels)

/i:/ – довгий звук, як у "see".

Приклади: see /si:/, be /bi:/, free /fri:/.

Буквосполучення:

- "ee": see /si:/, free /fri:/, tree /tri:/.
- "ea": sea /si:/, tea /ti:/, read /ri:d/.
- "e": be /bi:/, me /mi:/, he /hi:/.
- "ie": believe /bɪ'li:v/, piece /pi:s/.
- "ey": key /ki:/, money /'mʌni/

Як вимовляти:

1. Губи: Розтягнуті в сторони, як у широкій усмішці, не округлені.
2. Язик: Передня частина язика піднята дуже високо до передньої частини піднебіння (високий передній звук), майже торкається його. Язик напружений.
3. Щелепа: Рот злегка відкритий, щелепа майже не опущена.
4. Повітря: Звук довгий, голосний, з чітким "чистим" відтінком.

/ɑ:/ – довгий звук, як у "car".

Приклади: car /kɑ:/, far /fɑ:/, star /stɑ:/.

Буквосполучення:

- "ar": car /kɑ:/, far /fɑ:/, star /stɑ:/.
- "a": father /'fɑ:ðə/, calm /kɑ:m/, palm /pɑ:m/.
- "al": half /hɑ:f/, calf /kɑ:f/.
- "au": aunt /ɑ:nt/, laugh /lɑ:f/.
- "ear": heart /hɑ:t/, hearth /hɑ:θ/.

Як вимовляти:

1. Губи: Розслаблені, не округлені, у нейтральному положенні.
2. Язик: Задня частина язика опущена вниз, звук низький задній. Язик розслаблений.
3. Щелепа: Рот широко відкритий, щелепа опущена максимально.

4. *Повітря: Звук довгий, голосний, з "глибоким" відтінком.*

/ɔ:/ – довгий звук, як у "saw".

Приклади: saw /sɔ:/, law /lɔ:/, draw /drɔ:/.

Буквосполучення:

- "aw": saw /sɔ:/, law /lɔ:/, draw /drɔ:/.
- "au": cause /kɔ:z/, pause /pɔ:z/, sauce /sɔ:s/.
- "or": sort /sɔ:t/, port /pɔ:t/, short /ʃɔ:t/.
- "our": four /fɔ:/, pour /pɔ:/.
- "oor": door /dɔ:/, floor /flɔ:/.
- "ough": bought /bɔ:t/, thought /θɔ:t/.

Як вимовляти:

1. *Губи: Округлені, витягнуті вперед, але не сильно стиснуті.*
2. *Язик: Задня частина язика піднята до середньої задньої частини піднебіння (середній задній звук). Язик злегка напружений.*
3. *Щелепа: Рот відкритий, щелепа опущена, але не так широко, як для /ɑ:/.*
4. *Повітря: Звук довгий, голосний, з округлим відтінком.*

/u:/ – довгий звук, як у "blue".

Приклади: blue /blu:/, too /tu:/, food /fu:d/.

Буквосполучення:

- "ue": blue /blu:/, true /tru:/, clue /klu:/.
- "oo": too /tu:/, food /fu:d/, moon /mu:n/.
- "ew": new /nju:/, few /fju:/, view /vju:/.
- "u": flu /flu:/, rude /ru:d/, June /dʒu:n/.
- "oe": shoe /ʃu:/, canoe /kə'nu:/.
- "ui": fruit /fru:t/, juice /dʒu:s/.

Як вимовляти:

1. *Губи: Сильно округлені, витягнуті вперед, як для поцілунку.*
2. *Язик: Задня частина язика піднята дуже високо до задньої частини піднебіння (високий задній звук). Язик напружений.*
3. *Щелепа: Рот майже закритий, щелепа піднята.*
4. *Повітря: Звук довгий, голосний, з чітким округлим відтінком.*

/ɜ:/ – довгий звук, як у "bird".

Приклади: bird /bɜ:d/, her /hɜ:/, turn /tɜ:n/.

Буквосполучення:

- "ir": bird /bɜ:d/, girl /gɜ:l/, first /fɜ:st/.
- "er": her /hɜ:/, term /tɜ:m/, serve /sɜ:v/.
- "ur": turn /tɜ:n/, burn /bɜ:n/, hurt /hɜ:t/.
- "ear": learn /lɜ:n/, earth /ɜ:θ/, heard /hɜ:d/.
- "or": word /wɜ:d/, work /wɜ:k/, world /wɜ:ld/.

Як вимовляти:

1. Губи: Розслаблені, не округлені, у нейтральному положенні.
2. Язик: Середня частина язика піднята до середньої частини піднебіння (середній центральний звук). Язик розслаблений.
3. Щелепа: Рот злегка відкритий, щелепа у середньому положенні.
4. Повітря: Звук довгий, голосний, з нейтральним відтінком.

Дифтонги (Diphthongs)

/eɪ/ – як у "day".

Приклади: day /deɪ/, play /pleɪ/, say /seɪ/.

Буквосполучення:

- "ay": day /deɪ/, play /pleɪ/, say /seɪ/.
- "ai": rain /reɪn/, wait /weɪt/, pain /peɪn/.
- "a": cake /keɪk/, make /meɪk/, name /neɪm/.
- "ey": they /ðeɪ/, grey /greɪ/.
- "ei": eight /eɪt/, weight /weɪt/, neighbour /'neɪbə/.
- "ea": great /greɪt/, break /breɪk/.

Як вимовляти:

1. Губи: Починаються з розслабленого положення (як для /e/), потім розтягуються в сторони (як для /ɪ/).
2. Язик: Починається з середньої передньої позиції (як для /e/), потім передня частина язика піднімається вище до передньої частини піднебіння (як для /ɪ/).
3. Щелепа: Починається з середнього положення, потім злегка піднімається.
4. Повітря: Звук плавно переходить від /e/ до /ɪ/, голосний, з чітким рухом.

/aɪ/ – як у "my".

Приклади: my /maɪ/, time /taɪm/, high /haɪ/.

Буквосполучення:

- "i": time /taɪm/, like /laɪk/, fine /faɪn/.
- "y": my /maɪ/, cry /kraɪ/, fly /flaɪ/.
- "igh": high /haɪ/, night /naɪt/, light /laɪt/.

- "ie": die /daɪ/, tie /taɪ/, lie /laɪ/.
- "uy": buy /baɪ/, guy /gaɪ/.
- "ei": either /'aɪðə/ (у деяких варіантах вимови).

Як вимовляти:

1. Губи: Починаються з нейтрального положення (як для /a/), потім розтягуються в сторони (як для /ɪ/).
2. Язик: Починається з низької центральної позиції (як для /a/), потім передня частина язика піднімається до високої передньої позиції (як для /ɪ/).
3. Щелепа: Починається з широко відкритого положення, потім піднімається.
4. Повітря: Звук плавно переходить від /a/ до /ɪ/, голосний, з вираженим рухом.

/ɔɪ/ – як у "boy".

Приклади: boy /bɔɪ/, toy /tɔɪ/, noise /nɔɪz/.

Буквосполучення:

- "oy": boy /bɔɪ/, toy /tɔɪ/, enjoy /ɪn'dʒɔɪ/.
- "oi": noise /nɔɪz/, voice /vɔɪs/, choice /tʃɔɪs/.

Як вимовляти:

1. Губи: Починаються з округленого положення (як для /ɔ/), потім розтягуються в сторони (як для /ɪ/).
2. Язик: Починається з середньої задньої позиції (як для /ɔ/), потім передня частина язика піднімається до високої передньої позиції (як для /ɪ/).
3. Щелепа: Починається з середнього положення, потім злегка піднімається.
4. Повітря: Звук плавно переходить від /ɔ/ до /ɪ/, голосний, з вираженим рухом.

/əʊ/ – як у "go".

Приклади: go /gəʊ/, show /ʃəʊ/, boat /bəʊt/.

Буквосполучення:

- "o": go /gəʊ/, no /nəʊ/, so /səʊ/.
- "ow": show /ʃəʊ/, know /nəʊ/, grow /grəʊ/.
- "oa": boat /bəʊt/, coat /kəʊt/, road /rəʊd/.
- "oe": toe /təʊ/, foe /fəʊ/.
- "ough": though /ðəʊ/, dough /dəʊ/.
- "ew": sew /sew/.

Як вимовляти:

1. Губи: Починаються з нейтрального положення (як для /ə/), потім округлюються (як для /ʊ/).

2. *Язик: Починається з середньої центральної позиції (як для /ə/), потім задня частина язика піднімається до високої задньої позиції (як для /ʊ/).*
3. *Щелепа: Починається з середнього положення, потім злегка піднімається.*
4. *Повітря: Звук плавно переходить від /ə/ до /ʊ/, голосний, з округлим закінченням.*

/aʊ/ – як у "now".

Приклади: now /naʊ/, house /haʊs/, cow /kaʊ/.

Буквосполучення:

- "ow": now /naʊ/, cow /kaʊ/, how /haʊ/.
- "ou": house /haʊs/, mouse /maʊs/, out /aʊt/.
- "ough": plough /plaʊ/.

Як вимовляти:

1. *Губи: Починаються з нейтрального положення (як для /a/), потім округлюються (як для /ʊ/).*
2. *Язик: Починається з низької центральної позиції (як для /a/), потім задня частина язика піднімається до високої задньої позиції (як для /ʊ/).*
3. *Щелепа: Починається з широко відкритого положення, потім піднімається.*
4. *Повітря: Звук плавно переходить від /a/ до /ʊ/, голосний, з округлим закінченням.*

/iə/ – як у "near".

Приклади: near /niə/, fear /fiə/, hear /hiə/.

Буквосполучення:

- "ear": near /niə/, fear /fiə/, hear /hiə/.
- "eer": beer /biə/, cheer /tʃiə/, steer /stiə/.
- "ere": here /hiə/, severe /si'viə/.
- "ier": pier /piə/.

Як вимовляти:

1. *Губи: Починаються з розтягнутого положення (як для /i/), потім переходять у нейтральне (як для /ə/).*
2. *Язик: Починається з високої передньої позиції (як для /i/), потім опускається до середньої центральної позиції (як для /ə/).*
3. *Щелепа: Починається з майже закритого положення, потім злегка опускається.*

4. *Повітря: Звук плавно переходить від /ɪ/ до /ə/, голосний, з нейтральним закінченням.*

/eə/ – як у "hair".

Приклади: hair /heə/, there /ðeə/, care /keə/.

Буквосполучення:

- "air": hair /heə/, fair /feə/, chair /tʃeə/.
- "are": care /keə/, share /ʃeə/, stare /steə/.
- "ear": bear /beə/, wear /weə/, tear /teə/ (у значенні "рвати").
- "ere": there /ðeə/, where /weə/.
- "eir": their /ðeə/, heir /eə/.
- "ayer": prayer /preə/.

Як вимовляти:

1. *Губи: Починаються з розслабленого положення (як для /e/), потім переходять у нейтральне (як для /ə/).*
2. *Язик: Починається з середньої передньої позиції (як для /e/), потім опускається до середньої центральної позиції (як для /ə/).*
3. *Щелепа: Починається з середнього положення, потім злегка опускається.*
4. *Повітря: Звук плавно переходить від /e/ до /ə/, голосний, з нейтральним закінченням.*

/ʊə/ – як у "tour".

Приклади: tour /tʊə/, pure /pjʊə/, sure /ʃʊə/.

Буквосполучення:

- "our": tour /tʊə/, your /jʊə/ (у деяких варіантах вимови).
- "ure": pure /pjʊə/, cure /kjʊə/, sure /ʃʊə/.
- "oor": poor /pʊə/, moor /mʊə/.
- "uer": fewer /'fju:ə/ (у повільній вимові).

Як вимовляти:

1. *Губи: Починаються з округленого положення (як для /ʊ/), потім переходять у нейтральне (як для /ə/).*
2. *Язик: Починається з високої задньої позиції (як для /ʊ/), потім опускається до середньої центральної позиції (як для /ə/).*
3. *Щелепа: Починається з майже закритого положення, потім злегка опускається.*
4. *Повітря: Звук плавно переходить від /ʊ/ до /ə/, голосний, з нейтральним закінченням.*

Трифтонги (Triphthongs)

Трифтонги в британській англійській часто є комбінаціями дифтонгів із **шва**-звуком /ə/.

/eɪə/ – як у "layer".

Приклади: layer /'leɪə/, player /'pleɪə/.

Буквосполучення:

- "ayer": layer /'leɪə/, player /'pleɪə/.
- "aier": gaye /'geɪə/ (порівняльна форма від "gay").

Як вимовляти:

1. *Губи:* Починаються з розслабленого положення (як для /e/), розтягуються в сторони (як для /ɪ/), потім переходять у нейтральне (як для /ə/).
2. *Язик:* Починається з середньої передньої позиції (як для /e/), піднімається до високої передньої (як для /ɪ/), потім опускається до середньої центральної (як для /ə/).
3. *Щелепа:* Починається з середнього положення, піднімається, потім злегка опускається.
4. *Повітря:* Звук плавно переходить від /eɪ/ до /ə/, голосний, з нейтральним закінченням.

/aɪə/ – як у "fire".

Приклади: fire /'faɪə/, hire /'haɪə/.

Буквосполучення:

- "ire": fire /'faɪə/, hire /'haɪə/, wire /'waɪə/.
- "yre": tyre /'taɪə/.
- "ier": liar /'laɪə/, flier /'flaɪə/.

Як вимовляти:

1. *Губи:* Починаються з нейтрального положення (як для /a/), розтягуються в сторони (як для /ɪ/), потім переходять у нейтральне (як для /ə/).
2. *Язик:* Починається з низької центральної позиції (як для /a/), піднімається до високої передньої (як для /ɪ/), потім опускається до середньої центральної (як для /ə/).
3. *Щелепа:* Починається з широко відкритого положення, піднімається, потім злегка опускається.
4. *Повітря:* Звук плавно переходить від /aɪ/ до /ə/, голосний, з нейтральним закінченням.

/ɔɪə/ – як у "loyal".

Приклади: loyal /'lɔɪəl/, royal /'rɔɪəl/.

Буквосполучення:

- "oyal": loyal /'lɔɪəl/, royal /'rɔɪəl/.

Як вимовляти:

1. *Губи:* Починаються з округленого положення (як для /ɔ/), розтягуються в сторони (як для /ɪ/), потім переходять у нейтральне (як для /ə/).
2. *Язик:* Починається з середньої задньої позиції (як для /ɔ/), піднімається до високої передньої (як для /ɪ/), потім опускається до середньої центральної (як для /ə/).
3. *Щелепа:* Починається з середнього положення, піднімається, потім злегка опускається.
4. *Повітря:* Звук плавно переходить від /ɔɪ/ до /ə/, голосний, з нейтральним закінченням.

/əʊə/ – як у "lower".

Приклади: lower /'ləʊə/, slower /'sləʊə/.

Буквосполучення:

- "ower": lower /'ləʊə/, slower /'sləʊə/.
- "oer": goer /'gəʊə/ (наприклад, "moviegoer").

Як вимовляти:

1. *Губи:* Починаються з нейтрального положення (як для /ə/), округлюються (як для /ʊ/), потім повертаються в нейтральне (як для /ə/).
2. *Язик:* Починається з середньої центральної позиції (як для /ə/), задня частина піднімається до високої задньої (як для /ʊ/), потім опускається назад до середньої центральної (як для /ə/).
3. *Щелепа:* Починається з середнього положення, піднімається, потім злегка опускається.
4. *Повітря:* Звук плавно переходить від /əʊ/ до /ə/, голосний, з нейтральним закінченням.

/aʊə/ – як у "power".

Приклади: power /'paʊə/, shower /'ʃaʊə/.

Буквосполучення:

- "ower": power /'paʊə/, shower /'ʃaʊə/, tower /'taʊə/.
- "our": hour /'aʊə/, flour /'flaʊə/.

Як вимовляти:

1. Губи: Починаються з нейтрального положення (як для /a/), округлюються (як для /ʊ/), потім повертаються в нейтральне (як для /ə/).
2. Язик: Починається з низької центральної позиції (як для /a/), задня частина піднімається до високої задньої (як для /ʊ/), потім опускається до середньої центральної (як для /ə/).
3. Щелепа: Починається з широко відкритого положення, піднімається, потім злегка опускається.
4. Повітря: Звук плавно переходить від /aʊ/ до /ə/, голосний, з нейтральним закінченням.

Приголосні фонемі (Consonants)

У британській англійській є **24 приголосні фонемі**. Вони поділяються на **глухі** (voiceless) і **дзвінкі** (voiced), а також за способом і місцем артикуляції.

Проривні (Plosives)

/p/ – **глухий**, як у "pen".

Приклади: pen /pen/, pet /pet/, pig /pɪg/.

Буквосполучення:

- "p": pen /pen/, pet /pet/, pig /pɪg/.
- "pp": apple /'æpəl/, happy /'hæpi/, pepper /'pepə/.
- "pe": hope /həʊp/, tape /teɪp/ (у кінці слова).

Як вимовляти:

1. Губи: Губи зімкнуті, потім різко розмикаються, створюючи "вибуховий" звук.
2. Язик: Не бере участі, залишається в нейтральному положенні.
3. Повітря: Повітря накопичується за зімкнутими губами, потім різко випускається без голосу (глухий звук).
4. Голосові зв'язки: Не вібрують (глухий звук).

/b/ – **дзвінкий**, як у "bat".

Приклади: bat /bæt/, bed /bed/, big /bɪg/.

Буквосполучення:

- "b": bat /bæt/, bed /bed/, big /bɪg/.
- "bb": rabbit /'ræbɪt/, bubble /'blʌbəl/, hobby /'hɒbi/.
- "be": robe /rəʊb/, cube /kju:b/ (у кінці слова).

Як вимовляти:

1. *Губи:* Губи зімкнуті, потім різко розмикаються, створюючи "вибуховий" звук.
Язик: Не бере участі, залишається в нейтральному положенні.
2. *Повітря:* Повітря накопичується за зімкнутими губами, потім різко випускається з голосом (дзвінкий звук).
3. *Голосові зв'язки:* Вібрують (дзвінкий звук).

/t/ – **глухий**, як у "ten".

Приклади: ten /ten/, top /tɒp/, time /taɪm/.

Буквосполучення:

- "t": ten /ten/, top /tɒp/, time /taɪm/.
- "tt": better /'betə/, little /'lɪtəl/, butter /'bʌtə/.
- "te": late /leɪt/, hate /heɪt/ (у кінці слова).
- "ed" (у закінченнях Past Simple): walked /wɔːkt/, jumped /dʒʌmpt/.

Як вимовляти:

1. *Губи:* У нейтральному положенні.
2. *Язик:* Кінчик язика торкається альвеол (ямки за верхніми зубами), потім різко опускається, створюючи "вибуховий" звук.
3. *Повітря:* Повітря накопичується за язиком, потім різко випускається без голосу (глухий звук).
4. *Голосові зв'язки:* Не вібрують (глухий звук).

/d/ – **дзвінкий**, як у "dog".

Приклади: dog /dɒg/, day /deɪ/, desk /desk/.

Буквосполучення:

- "d": dog /dɒg/, day /deɪ/, desk /desk/.
- "dd": add /æd/, ladder /'lædə/, middle /'mɪdə/.
- "de": ride /raɪd/, made /meɪd/ (у кінці слова).
- "ed" (у закінченнях Past Simple): played /pleɪd/, lived /lɪvd/.

Як вимовляти:

1. *Губи:* У нейтральному положенні.
2. *Язик:* Кінчик язика торкається альвеол (ямки за верхніми зубами), потім різко опускається, створюючи "вибуховий" звук.
3. *Повітря:* Повітря накопичується за язиком, потім різко випускається з голосом (дзвінкий звук).
4. *Голосові зв'язки:* Вібрують (дзвінкий звук).

/k/ – **глухий**, як у "cat".

Приклади: cat /kæt/, cake /keɪk/, cup /kʌp/.

Буквосполучення:

- "c": cat /kæt/, cake /keɪk/, cup /kʌp/.
- "k": kite /kaɪt/, king /kɪŋ/, desk /desk/.
- "ck": back /bæk/, clock /klɒk/, black /blæk/.
- "ch": school /sku:l/, character /'kærəktə/, chemist /'kemɪst/.
- "que": unique /ju:'ni:k/, antique /æn'ti:k/.
- "cc": account /ə'kaʊnt/, success /sək'ses/.

Як вимовляти:

1. Губи: У нейтральному положенні.
2. Язик: Задня частина язика піднімається до м'якого піднебіння (велярна область), потім різко опускається, створюючи "вибуховий" звук.
3. Повітря: Повітря накопичується за язиком, потім різко випускається без голосу (глухий звук).
4. Голосові зв'язки: Не вібрують (глухий звук).

/g/ – **дзвінкий**, як у "go".

Приклади: go /gəʊ/, get /get/, girl /gɜ:l/.

Буквосполучення:

- "g": go /gəʊ/, get /get/, girl /gɜ:l/.
- "gg": egg /eg/, bigger /'bɪgə/, struggle /'strʌgləl/.
- "gu": guess /ges/, guest /gest/, guide /gaɪd/.
- "gh": ghost /gəʊst/, ghastly /'gɑ:stli/.

Як вимовляти:

1. Губи: У нейтральному положенні.
2. Язик: Задня частина язика піднімається до м'якого піднебіння (велярна область), потім різко опускається, створюючи "вибуховий" звук.
3. Повітря: Повітря накопичується за язиком, потім різко випускається з голосом (дзвінкий звук).
4. Голосові зв'язки: Вібрують (дзвінкий звук).

Африкати (Affricates)

/tʃ/ – **глухий**, як у "chair".

Приклади: chair /tʃeə/, church /tʃɜ:tʃ/, child /tʃaɪld/.

Буквосполучення:

- "ch": chair /tʃeə/, church /tʃɜ:tʃ/, child /tʃaɪld/.
- "tch": watch /wɒtʃ/, catch /kætʃ/, kitchen /'kɪtʃɪn/.
- "tu": nature /'neɪtʃə/, picture /'pɪktʃə/, future /'fju:tʃə/.
- "ti": question /'kwɛstʃən/, suggestion /sə'dʒɛstʃən/.

Як вимовляти:

1. Губи: Злегка округлені, але не сильно.
2. Язик: Кінчик язика торкається альвеол, потім злегка відходить, створюючи спочатку проривний звук /t/, який переходить у фрикативний /ʃ/.
3. Повітря: Повітря спочатку накопичується, потім випускається з шипінням, без голосу (глухий звук).
4. Голосові зв'язки: Не вібрують (глухий звук).

/dʒ/ – дзвінкий, як у "judge".

Приклади: judge /dʒʌdʒ/, job /dʒɒb/, jump /dʒʌmp/.

Буквосполучення:

- "j": judge /dʒʌdʒ/, job /dʒɒb/, jump /dʒʌmp/.
- "g": giant /'dʒaɪənt/, gentle /'dʒɛntəl/, gym /dʒɪm/.
- "dg": bridge /brɪdʒ/, edge /edʒ/, knowledge /'nɒlɪdʒ/.
- "ge": age /eɪdʒ/, page /peɪdʒ/, large /lɑ:dʒ/.
- "dj": adjust /ə'dʒʌst/, adjective /'ædʒɪktɪv/.

Як вимовляти:

1. Губи: Злегка округлені, але не сильно.
2. Язик: Кінчик язика торкається альвеол, потім злегка відходить, створюючи спочатку проривний звук /d/, який переходить у фрикативний /ʒ/.
3. Повітря: Повітря спочатку накопичується, потім випускається з шипінням, з голосом (дзвінкий звук).
4. Голосові зв'язки: Вібрують (дзвінкий звук).

Фрикативні (Fricatives)

/f/ – глухий, як у "fish".

Приклади: fish /fɪʃ/, fun /fʌn/, food /fu:d/.

Буквосполучення:

- "f": fish /fɪʃ/, fun /fʌn/, food /fu:d/.
- "ff": off /ɒf/, coffee /'kɒfi/, different /'dɪfrənt/.
- "ph": phone /fəʊn/, photo /'fəʊtəʊ/, physics /'fɪzɪks/.

- "gh": laugh /lɑ:f/, enough /ɪ'nʌf/, rough /rʌf/.
- "lf": half /hɑ:f/, calf /kɑ:f/.

Як вимовляти:

1. *Губи: Верхні зуби злегка торкаються нижньої губи, створюючи вузький прохід для повітря.*
2. *Язик: У нейтральному положенні.*
3. *Повітря: Повітря проходить через вузький прохід між зубами і губою, створюючи тертя, без голосу (глухий звук).*
4. *Голосові зв'язки: Не вібрують (глухий звук).*

/v/ – дзвінкий, як у "van".

Приклади: van /væn/, vote /vəʊt/, visit /'vɪzɪt/.

Буквосполучення:

- "v": van /væn/, vote /vəʊt/, visit /'vɪzɪt/.
- "ve": love /lʌv/, have /hæv/, live /lɪv/.
- "vv": savvy /'sævi/ (рідко).
- "f" (у деяких словах): of /əv/.

Як вимовляти:

1. *Губи: Верхні зуби злегка торкаються нижньої губи, створюючи вузький прохід для повітря.*
2. *Язик: У нейтральному положенні.*
3. *Повітря: Повітря проходить через вузький прохід між зубами і губою, створюючи тертя, з голосом (дзвінкий звук).*
4. *Голосові зв'язки: Вібрують (дзвінкий звук).*

/θ/ – глухий, як у "think"

Приклади: think /θɪŋk/ , three /θri:/ , bath /bɑ:θ/

Буквосполучення:

- "th": think /θɪŋk/, three /θri:/, bath /bɑ:θ/.
- "t" (рідко, у запозиченнях): thyme /taɪm/

Як вимовляти:

1. *Губи: У нейтральному положенні, не беруть участі.*
2. *Язик: Кінчик язика злегка висунутий між зубами або торкається верхніх зубів (зубний звук). Повітря проходить через вузьку щілину між язиком і верхніми зубами, створюючи тертя.*

3. Щелепа: Рот злегка відкритий, щелепа розслаблена.
4. Повітря: Повітря виходить із шиплячим звуком через щілину між язиком і зубами, без голосу.
5. Голосові зв'язки: Не вібрують (глухий звук).

/ð/ – дзвінкий, як у "this"

Приклади: this /ðɪs/ , that /ðæt/ , brother /'brʌðə/ .

Буквосполучення:

- "th": this /ðɪs/ , that /ðæt/ , brother /'brʌðə/ .

Як вимовляти:

1. Губи: У нейтральному положенні, не беруть участі.
2. Язик: Кінчик язика злегка висунутий між зубами або торкається верхніх зубів, як при /θ/. Повітря проходить через цю щілину, створюючи тертя.
3. Щелепа: Рот злегка відкритий, щелепа розслаблена.
4. Повітря: Повітря виходить із м'яким шиплячим звуком, але з вібрацією голосових зв'язок, що робить звук дзвінким.
5. Голосові зв'язки: Вібрують (дзвінкий звук).

/s/ – глухий, як у "see"

Приклади: see /si:/ , sun /sʌn/ , say /seɪ/ .

Буквосполучення:

- "s": see /si:/ , sun /sʌn/ , say /seɪ/ .
- "ss": miss /mɪs/ , dress /dres/ , class /kla:s/
- "c": city /'sɪti/ , face /feɪs/ , dance /dɑ:ns/ .
- "sc": science /'saɪəns/ , scene /si:n/ , scissors /'sɪzəz/ .
- "se": house /haʊs/ , mouse /maʊs/ (у кінці слова).
- "ps": psychology /saɪ'kɒlədʒi/ , psalm /sɑ:m/ .

Як вимовляти:

1. Губи: Розслаблені, у нейтральному положенні.
2. Язик: Кінчик язика піднятий до альвеол (ямок за верхніми зубами), але не торкається їх, створюючи вузьку щілину. Повітря проходить через цю щілину, створюючи шиплячий звук.
3. Щелепа: Рот злегка відкритий, щелепа розслаблена.
4. Повітря: Повітря виходить із чітким шиплячим звуком, без голосу.
5. Голосові зв'язки: Не вібрують (глухий звук).

/z/ – дзвінкий, як у "zoo"

Приклади: zoo /zu:/ (зоопарк), zero /'ziərəʊ/ , zip /zɪp/ .

Буквосполучення:

- "z": zoo /zu:/, zero /'ziərəʊ/, zip /zɪp/.
- "s": has /hæz/, is /ɪz/, dogs /dɒgz/.
- "zz": buzz /bʌz/, fizz /fɪz/, puzzle /'plʌzəl/.
- "se": choose /tʃu:z/, noise /nɔɪz/, please /pli:z/.
- "x" (рідко): example /ɪg'zɑ:mpləl/, exist /ɪg'zɪst/.

Як вимовляти:

1. Губи: Розслаблені, у нейтральному положенні.
2. Язик: Кінчик язика піднятий до альвеол, як при /s/, створюючи вузьку щілину. Повітря проходить через цю щілину, але з вібрацією голосових зв'язок.
3. Щелепа: Рот злегка відкритий, щелепа розслаблена.
4. Повітря: Повітря виходить із м'яким шиплячим звуком, але з вібрацією голосових зв'язок, що робить звук дзвінким.
5. Голосові зв'язки: Вібрують (дзвінкий звук).

/ʒ/ – глухий, як у "she"

Приклади: she /ʃi:/, ship /ʃɪp/, fish /fɪʃ/.

Буквосполучення:

- "sh": she /ʃi:/, ship /ʃɪp/, fish /fɪʃ/.
- "ti": nation /'neɪʃən/, station /'steɪʃən/, patient /'peɪʃənt/.
- "ci": special /'speʃəl/, social /'səʊʃəl/, official /ə'fɪʃəl/.
- "si": tension /'tenʃən/, mission /'mɪʃən/, version /'vɜ:ʃən/.
- "ch": machine /mə'ʃi:n/, chef /ʃef/, champagne /ʃæm'peɪn/.
- "s": sugar /'ʃʊgə/, sure /ʃʊə/.

Як вимовляти:

1. Губи: Злегка округлені та витягнуті вперед, як при легкому посвисті.
2. Язик: Кінчик язика піднятий до твердого піднебіння (трохи далі, ніж для /s/), але не торкається його, створюючи ширшу щілину.
3. Щелепа: Рот злегка відкритий, щелепа розслаблена.
4. Повітря: Повітря проходить через щілину між язиком і твердим піднебінням, створюючи шиплячий звук, схожий на "ш", без голосу.
5. Голосові зв'язки: Не вібрують (глухий звук).

/z/ – дзвінкий, як у "measure"

Приклади: measure /'meɪzə/, pleasure /'pleɪzə/, treasure /'treɪzə/.

Буквосполучення:

- "s": measure /'meɪzə/, pleasure /'pleɪzə/, treasure /'treɪzə/.

- "ge": beige /beɪʒ/ , garage /'gærɑ:ʒ/ .
- "si": vision /'vɪʒən/ , decision /dɪ'sɪʒən/ , television /'telɪvɪʒən/ .
- "z": azure /'æzə/ , seizure /'si:zə/ .

Як вимовляти:

1. Губи: Злегка округлені та витягнуті вперед, як при /ʃ/.
2. Язик: Кінчик язика піднятий до твердого піднебіння, як при /ʃ/, створюючи щілину.
3. Щелепа: Рот злегка відкритий, щелепа розслаблена.
4. Повітря: Повітря проходить через щілину між язиком і твердим піднебінням, створюючи м'який шиплячий звук, схожий на "ж", із вібрацією голосових зв'язок.
5. Голосові зв'язки: Вібрують (дзвінкий звук).

/h/ – глухий, як у "hat"

Приклади: hat /hæt/ , house /haʊs/ , happy /'hæpi/

Буквосполучення:

- "h": hat /hæt/ , house /haʊs/ , happy /'hæpi/.
- "wh": who /hu:/ , whole /həʊl/

Як вимовляти:

1. Губи: Розслаблені, у нейтральному положенні.
2. Язик: Залишається в нейтральному положенні, не бере участі в артикуляції.
3. Щелепа: Рот злегка відкритий, щелепа розслаблена.
4. Повітря: Повітря виходить із гортані з легким видихом, створюючи звук, схожий на шепіт. Це глотковий звук, що виникає в горлі, без тертя в роті.
5. Голосові зв'язки: Не вібрують (глухий звук).

Носові (Nasals)

/m/ – дзвінкий, як у "man"

Приклади: man /mæn/ , moon /mu:n/ , music /'mju:zɪk/ ,

Буквосполучення:

- "m": man /mæn/ , moon /mu:n/ , music /'mju:zɪk/.
- "mm": summer /'sʌmə/ , hammer /'hæmə/ , swimming /'swɪmɪŋ/ ,
- "me": home /həʊm/ , name /neɪm/ ,(у кінці слова).
- "mb": comb /kəʊm/ , lamb /læm/ , thumb /θʌm/ ,
- "mn": autumn /'ɔ:təm/ , column /'kɒləm/ .

Як вимовляти:

1. Губи: Губи повністю зімкнуті, повітря не виходить через рот.
2. Язик: Залишається в нейтральному положенні, не бере участі.
3. Щелепа: Рот закритий, щелепа в нейтральному положенні.
4. Повітря: Повітря виходить через ніс, оскільки рот закритий. Це носовий звук.
5. Голосові зв'язки: Вібрують (дзвінкий звук).

/n/ – дзвінкий, як у "no"

Приклади: no /nəʊ/ , net /net/ , nice /naɪs/

Буквосполучення:

- "n": no /nəʊ/ , net /net/ , nice /naɪs/.
- "nn": funny /'fʌni/ , dinner /'dɪnə/ , running /'rʌnɪŋ/ .
- "ne": fine /faɪn/ , stone /stəʊn/ (у кінці слова).
- "kn": know /nəʊ/ , knee /ni:/ , knife /naɪf.
- "gn": sign /saɪn/ , design /dɪ'zaɪn/ .
- "pn": pneumonia /nju:'mæʊniə/ .

Як вимовляти:

1. Губи: Розслаблені, у нейтральному положенні.
2. Язик: Кінчик язика торкається альвеол (ямок за верхніми зубами), закриваючи прохід повітря через рот.
3. Щелепа: Рот злегка відкритий, щелепа розслаблена.
4. Повітря: Повітря виходить через ніс, оскільки рот закритий язиком. Це носовий звук.
5. Голосові зв'язки: Вібрують (дзвінкий звук).

/ŋ/ – дзвінкий, як у "sing"

Приклади: sing /sɪŋ/ , ring /rɪŋ/ , long /lɒŋ/ .

Буквосполучення:

- "ng": sing /sɪŋ/ , ring /rɪŋ/ , long /lɒŋ/.
- "n" (перед /k/ або /g/): think /θɪŋk/ , bank /bæŋk/ , finger /'fɪŋgə/ .
- "ngue": tongue /tʌŋ/ .

Як вимовляти:

1. Губи: Розслаблені, у нейтральному положенні.
2. Язик: Задня частина язика піднята до м'якого піднебіння (задня частина рота), закриваючи прохід повітря через рот.
3. Щелепа: Рот злегка відкритий, щелепа розслаблена.

4. *Повітря: Повітря виходить через ніс, оскільки рот закритий язиком. Це носовий звук.*
5. *Голосові зв'язки: Вібрують (дзвінкий звук).*

Бокові (Laterals)

/l/ – дзвінкий, як у "love"

Приклади: love /lʌv/ , like /laɪk/ , look /lʊk/ .

Буквосполучення:

- "l": love /lʌv/, like /laɪk/, look /lʊk/.
- "ll": well /wel/ , small /smɔ:l/ , tall /tɔ:l/ .
- "le": table /'teɪbəl/ , apple /'æpəl/ , little /'lɪtəl/ .
- "al": walk /wɔ:k/ , talk /tɔ:k/ (де "l" не вимовляється).

Як вимовляти:

1. *Губи: Розслаблені, у нейтральному положенні.*
2. *Язик: Кінчик язика торкається альвеол, але повітря проходить по боках язика (це боковий звук)*
3. *Щелепа: Рот злегка відкритий, щелепа розслаблена.*
4. *Повітря: Повітря виходить через боки язика, із вібрацією голосових зв'язок.*
5. *Голосові зв'язки: Вібрують (дзвінкий звук).*

Апроксиманти (Approximants)

/r/ – дзвінкий, як у "red"

Приклади: red /red/ , run /rʌn/ , road /rəʊd/ .

Буквосполучення:

- "r": red /red/, run /rʌn/, road /rəʊd/.
- "rr": sorry /'sɒri/ , carry /'kæri/ , mirror /'mɪrə/ .
- "wr": write /raɪt/ , wrong /rɒŋ/ , wrap /ræp/ .
- "rh": rhythm /'rɪðəm/ , rhyme /raɪm/ .

Як вимовляти:

1. *Губи: Злегка округлені, але не сильно.*
2. *Язик: Кінчик язика злегка піднятий до твердого піднебіння, але не торкається його, створюючи невелику щілину.*
3. *Щелепа: Рот злегка відкритий, щелепа розслаблена.*
4. *Повітря: Повітря проходить через щілину між язиком і піднебінням, із вібрацією голосових зв'язок.*
5. *Голосові зв'язки: Вібрують (дзвінкий звук).*

/j/ – дзвінкий, як у "yes"

Приклади: yes /jes/ , you /ju:/ , yellow /'jeləʊ/ .

Буквосполучення:

- "y": yes /jes/ , you /ju:/ , yellow /'jeləʊ/.
- "u": use /ju:z/ , music /'mju:zɪk/ , cute /kju:t/ .
- "ue": argue /'ɑ:gju:/ , value /'vælju:/ .
- "ew": few /fju:/ , new /nju:/ .
- "iew": view /vju:/ .

Як вимовляти:

1. *Губи: Розслаблені, у нейтральному положенні.*
2. *Язик: Передня частина язика піднята до твердого піднебіння, але не торкається його, створюючи невелику щілину. Це напівголосний звук, схожий на швидкий перехід до голосного.*
3. *Щелепа: Рот злегка відкритий, щелепа розслаблена.*
4. *Повітря: Повітря проходить через щілину між язиком і піднебінням, із вібрацією голосових зв'язок.*
5. *Голосові зв'язки: Вібрують (дзвінкий звук).*

/w/ – дзвінкий, як у "we"

Приклади: we /wi:/ , water /'wɔ:tə/ , week /wi:k/ .

Буквосполучення:

- "w": we /wi:/ , water /'wɔ:tə/ , week /wi:k/.
- "wh": what /wɒt/ , when /wen/ , white /waɪt/ .
- "u": quick /kwɪk/ , quiet /'kwaɪət/ , quite /kwaɪt/ .
- "o": one /wʌn/ , once /wʌns/ .

Як вимовляти:

1. *Губи: Округлені та витягнуті вперед, як при поцілунку, але потім швидко розслабляються для наступного звуку.*
2. *Язик: Задня частина язика злегка піднята до м'якого піднебіння, але не торкається його. Це напівголосний звук, схожий на швидкий перехід до голосного.*
3. *Щелепа: Рот злегка відкритий, щелепа розслаблена.*
4. *Повітря: Повітря проходить через округлені губи та рот, із вібрацією голосових зв'язок.*
5. *Голосові зв'язки: Вібрують (дзвінкий звук).*